

РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ¹

DEVELOPMENT OF GREEN BANKING IN UKRAINE

Яніна Ткаченко

канд.екон. наук, завідувач кафедри фінансів
Академії праці, соціальних відносин та туризму

Yanina Tkachenko

PhD in Economics, Head of Finance Department
Academy of Labour, Social Relations and Tourism

*****

Ключові слова: принципи екватора, відповідальне інвестування, зелений офіс, енергоефективність.

Key words: equator principles, responsible investing, green office, energy efficiency.

*****

Вступ. Протягом останніх десяти років відбулися радикальні зміни у підходах фінансування проектів. Нова парадигма відповідального фінансування була задекларована у таких документах, як: Принципи екватора (2003 р. – перша редакція) [1], приєднання до яких засвідчувало готовність банків до оцінки екологічних та соціальних ризиків при наданні проектного фінансування, Принципи відповідального інвестування ООН (2006 р.) [2]; Програма ООН щодо навколишнього середовища (ЮНЕП), якою було запущено проект «Зелена економічна ініціатива» (2008 р.) [3], Керівництво зі сталого розвитку банківської галузі (FI Керівництво ЮНЕП банківської діяльності та сталого розвитку, 2011 р.) [4], яким керуються банки – члени банківської Комісії ЮНЕП у своїй оперативній діяльності.

Перехід банківських установ від позиції неутручання до усвідомлення своєї ролі в сфері раціонального природокористування та соціальної відповідальності стало втіленням концепції сталого розвитку в банківську сферу та отримало назву *зеленого банкінгу*.

Мета та методи. Робота присвячена дослідженню основних підходів українських банків до впровадження засад зеленого банкінгу. При написанні роботи використано загальнонаукові методи й підходи, а також методи структурного аналізу.

Результати. Світова практика свідчить про наявність двох основних напрямів діяльності депозитних установ щодо дотримання основних принципів зеленого банкінгу:

1) відповідальне фінансування проектів, що обмежує кредитування проектів з високою витратою енергії і високим рівнем забруднення, також передбачає еколого-соціальну експертизу проектів; забезпечує підтримку проектів у галузі енергозбереження і розвитку альтернативної та відновлювальної енергетики; надає пріоритетну підтримку створенню екологічної інфраструктури в сфері очищення стічних вод та скорочення викидів в атмосферу шкідливих речовин тощо;

2) створення так званих «зелених» офісів через впровадження методів охорони навколишнього середовища та економії в процесі повсякденної роботи банку. Банк прагне до скорочення викидів вуглецю і знижує рівень впливу власної роботи на навколишнє середовище. Це стосується як простих організаційних заходів (зокрема, економії паперу, електрики і води), так і комплексних дій (наприклад, будівництво енергоефективних офісних приміщень та центрів обробки даних, оснащення засобами для проведення відеоконференцій з метою скорочення ділових поїздок тощо).

На сьогодні жоден український банк не приєднався ані до Принципів екватора [1], ані до Принципів відповідального інвестування [6], хоча деякі українські банки декларують корпоративно-соціальну відповідальність як основну місію банку.

Однак ініціатива зеленого банкінгу поступово поширюється і в Україні. Деякі банки підтримали концепцію «зеленого» офісу. Зокрема, в «Приватбанку» впроваджено систему електронного документообігу.

¹ Раніше публіковано як: Ткаченко Я. С. *Дефініція якості у менеджменті вітчизняних підприємств сфери туризму // Цілі сталого розвитку: глобальні та національні виміри. Матеріали міжнар.наук.-практ. конф (5-6 квітня 2017 р.). [ред. Семигіна Т.В.]. Київ: АПСВТ, 2017. С. 81-83.*

Завдяки роботі цієї системи та інших електронних систем банківського обслуговування за 2016 р. співробітники банку та його клієнти заощадили понад 473 тонн паперу [5]. Також більш як 20 тонн паперу щорічно банк заощаджує за рахунок впровадження електронного сервісу надання довідок і цифрової системи обробки вхідної кореспонденції, яка при надходженні до банку переводиться в електронну форму.

Щодо відповідального фінансування проектів, то в Україні воно здійснюється за підтримки або міжнародних фінансово-кредитних інституцій, або за підтримки держави. Наприклад, Українська програма підвищення енергоефективності (УКЕЕР), яка діяла з 2007 р. по 2016 р. та представляла собою кредитну лінію, розроблену Європейським Банком Реконструкції та Розвитку (ЄБРР) за донорської підтримки, що надавалась Шведським Міжнародним Агентством з Розвитку (SIDA), Європейським Союзом та Австрійським Федеральним Міністерством Фінансів. Програма була розроблена для тих українських приватних компаній у різних секторах економіки, які націлювались на інвестування у проекти з енергоефективності та відновлювальної енергетики. Банками-партнерами програми УКЕЕР були: ПАТ «Укрексімбанк», ПАТ «Кредитпромбанк», ПАТ «Банк Форум», ПАТ «ОТП», ПАТ «Мегабанк» та ПАТ «Райффайзен Банк Аваль». Протягом цього періоду було реалізовано 133 проекти [6], впровадження яких призвело до економії (у перерахунку на поточні ціни на енергоносії) понад 75 млн. доларів США на рік та до скорочення викидів CO₂ близько 649 000 тонн на рік [6].

Сьогодні в Україні діє Урядова програма з енергоефективності, що була започаткована у 2016 р. та продовжена на 2017 р. Партнерами у впровадженні програми стали державні банки – ПАТ «Ощадбанк», ПАТ «Укргазбанк», ПАТ «Укрексімбанк» і ПАТ «Приватбанк», які за рахунок бюджетних коштів продовжать видачу так званих «теплих» кредитів для ОСББ/ЖБК і для фізичних осіб. Наразі 432,44 млн. грн спрямовано з бюджету на допомогу українцям для утеплення власного житла [7]. Відшкодування, яке надається учасникам програми, становить: 20 % суми кредиту (але не більше 12 тис. грн) на придбання негазових/неелектричних котлів для фізичних осіб; 35 % суми кредиту (але не більше 14 тис. грн) на придбання енергоефективного обладнання/матеріалів для фізичних осіб; 40 % суми кредиту (але не більше 14 тис. грн. в розрахунку на одну квартиру) для ОСББ/ЖБК, як юридичних осіб, для загальнобудинкових заходів.

Висновки. Зелений банкінг, який став сучасним трендом розвитку міжнародного банківництва та проекологічної реструктуризації діяльності депозитних установ у межах концепції сталого розвитку, поки що не набув масштабної підтримки українськими банками. Діяльність банків щодо економії енергоресурсів в Україні спрямована безпосередньо на зниження витрат як таких, а не на впровадження та підтримку концепції сталого розвитку. Основним напрямом зеленого банкінгу в Україні став «зелений» офіс, реалізація заходів по якому призводить до поліпшення операційної діяльності банку в цілому.

Список джерел інформації

1. About the Equator Principles / Equator Principles. URL: <http://www.equator-principles.com/index.php/about-ep> (дата звернення: 1.02.2017)
2. About the PRI /The Principles of Responsible Investment. URL: <https://www.unpri.org/about> (дата звернення: 1.02.2017)
3. Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication / United Nations Environment Programme. URL: <http://www.unep.org/greeneconomy/resources/green-economy-report> (дата звернення: 1.02.2017)
4. Guide to Banking & Sustainability /UNEP Financial Initiative. URL: http://www.unepfi.org/fileadmin/documents/guide_banking_statements.pdf (дата звернення: 1.02.2017)
5. ПриватБанк – зелений банк / Приватбанк. URL: <https://privatbank.ua/about/social/> (дата звернення: 12.02.2017).
6. About UKEEP / The Ukraine Energy Efficiency Program ,UKEEP. URL: <http://www.ukeep.org/en/about-ukeep.html> (дата звернення: 12.02.2017).
7. Державна підтримка енергозбереження / Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. URL: <http://saee.gov.ua/uk/consumers/derzh-pidtrymka-energozabespechenya> (дата звернення: 20.02.2017).

References

1. Equator Principles (2003). *About the Equator Principles*. Retrieved from: <http://www.equator-principles.com/index.php/about-ep>.
2. The Principles of Responsible Investment (2006). *About the PRI*. Retrieved from: <https://www.unpri.org/about>

3. United Nations Environment Programme (2011). *Towards a Green Economy: Pathways to Sustainable Development and Poverty Eradication*. Retrieved from: <http://www.unep.org/greeneconomy/resources/green-economy-report>
4. UNEP Financial Initiative (2011). *Guide to Banking & Sustainability*. Retrieved from: http://www.unepfi.org/fileadmin/documents/guide_banking_statements.pdf
5. Privatbank (2017). *PrivatBank – zelenyy bank* [Privatbank is a Green Bank]. Retrieved from: <https://privatbank.ua/about/social/>
6. The Ukraine Energy Efficiency Program (2016). *About UKEEP*. Retrieved from: <http://www.ukeep.org/en/about-ukeep.html> (дата звернення: 12.02.2017).
7. The State Agency for Energy Efficiency and Energy Ukraine (2017). *Derzhavna pidtrymka enerhozberezhennya* [State support for energy saving]. Retrieved from: <http://saee.gov.ua/uk/consumers/derzh-pidtrymka-energozabespechenya>